

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จำนวนแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์

จากการคำนวณขนาดของตัวอย่างดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย ซึ่งได้ขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่จำนวนทั้งสิ้น 303 ราย จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่า ได้รับการตอบกลับแบบสอบถามทั้งสิ้น 212 ราย คิดเป็นร้อยละ 69.97 ของแบบสอบถามที่จัดส่งทั้งหมด

สำหรับการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้ที่ตอบแบบสอบถาม รูปแบบของธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ เงินทุนจดทะเบียน การเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีจากจังหวัดใด ระยะเวลาในการใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดประเภทกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามซึ่งอาจจะทำให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามในมุมมองที่แตกต่างกันและใช้ข้อมูลเหล่านี้ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีต่อไป รายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการตอบกลับแบบสอบถามสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กรรมการบริษัท	104	49.06
ผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือสมุห์บัญชี	108	50.94
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 2 ซึ่งแสดงรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือสมุหบัญชีร้อยละ 50.94 และผู้ที่อยู่ในตำแหน่งกรรมการบริษัทร้อยละ 49.06 โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งหรือมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงินประจำปี ดังนั้นจึงสามารถเชื่อมั่นได้ว่าคำตอบที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยที่อิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชานั้นเป็นข้อมูลที่ได้รับจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้สอบบัญชีอย่างใกล้ชิดและสามารถรับรู้ถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีอย่างแท้จริง

ตารางที่ 3 แสดงรูปแบบธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

รูปแบบของธุรกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
บริษัท จำกัด	212	100.00
บริษัท มหาชน จำกัด	0	0.00
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงรายละเอียดของรูปแบบธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดดำเนินธุรกิจในรูปแบบของบริษัทจำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ต้องมีการตรวจสอบงบการเงินประจำปี โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ตารางที่ 4 แสดงประเภทของธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภทของธุรกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
อุตสาหกรรม	56	26.42
พาณิชย์กรรม	56	26.42
บริการ	81	38.21
อื่น ๆ	19	8.95
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่าธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจให้บริการโดยคิดเป็นร้อยละ 38.21 รองลงมาคือธุรกิจประเภทพาณิชย์กรรม ธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมคิดเป็นร้อยละ 26.42 และประกอบธุรกิจอื่น เช่น ประกอบธุรกิจพาณิชย์กรรมควบคู่กับการให้บริการคิดเป็นร้อยละ 8.95 ธุรกิจทั้งหมดเป็นธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 5 แสดงเงินทุนจดทะเบียนของธุรกิจที่ตอบแบบสอบถาม

เงินทุนจดทะเบียน (บาท)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000,000	103	48.59
5,000,000 – 20,000,000	64	30.19
20,000,001 – 50,000,000	16	7.54
มากกว่า 50,000,000	29	13.68
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามมีเงินทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 5,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.59 รองลงมามีเงินทุนจดทะเบียน 5,000,000 – 20,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.19 เงินทุนจดทะเบียนมากกว่า 50,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.68 และเงินทุนจดทะเบียน 20,000,001 – 50,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.54

ตารางที่ 6 แสดงการเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีในจังหวัดต่าง ๆ

จังหวัด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เชียงใหม่	145	68.40
กรุงเทพมหานครฯ	64	30.19
อื่นๆ	3	1.41
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่าธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่คิดเป็นร้อยละ 68.40 รองลงมาจะเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีในกรุงเทพมหานครฯ คิดเป็นร้อยละ 30.19 และธุรกิจที่เลือกใช้บริการจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น ลำปาง คิดเป็นร้อยละ 1.41

ตารางที่ 7 แสดงระยะเวลาที่ใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบัน

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1-2	66	31.13
3-4	51	24.06
5-7	27	12.74
มากกว่า 7	68	32.07
รวม	212	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่าธุรกิจที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันเป็นระยะเวลามากกว่า 7 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.07 รองลงมาจะใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันเป็นระยะเวลา 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.13 ธุรกิจที่ใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันเป็นระยะเวลา 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.06 และธุรกิจที่ใช้บริการจากผู้สอบบัญชีคนปัจจุบันเป็นระยะเวลา 5-7 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.74

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในมุมมองของผู้ประกอบ
การในจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความมีอิทธิพล	ความหมาย
ปัจจัยด้านการให้บริการ	3.5179	มีอิทธิพลสูง
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงิน	2.7830	มีอิทธิพลปานกลาง
ปัจจัยทั่วไป	2.5660	มีอิทธิพลปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านการให้บริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5179 แสดงว่ามีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับที่สูง ส่วนระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.7830 แสดงว่ามีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลาง และระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยทั่วไปมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5660 แสดงว่ามีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านการให้บริการที่มีผลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

ปัจจัยด้านการให้บริการ	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพล	ความหมาย
ผู้สอบบัญชีให้บริการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ	3.66	มีอิทธิพลสูง
ผู้สอบบัญชีให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ	3.58	มีอิทธิพลสูง
ผู้สอบบัญชีให้บริการด้านการออกแบบหรือปรับปรุงระบบบัญชีการเงินในกิจการที่ตรวจสอบ	3.47	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีให้บริการเป็นผู้ตรวจสอบภายในในกิจการที่ตรวจสอบ	3.41	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรในกิจการที่ตรวจสอบ	3.47	มีอิทธิพลปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่าปัจจัยด้านการให้บริการมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับที่สูงเมื่อผู้สอบบัญชีให้บริการเกี่ยวกับ

- การจัดทำบัญชีในกิจการที่ตนเป็นผู้สอบบัญชี
- การให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ เช่น

บริการให้คำปรึกษาด้านมาตรฐานการบัญชี

ปัจจัยด้านการให้บริการมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับปานกลางเมื่อผู้สอบบัญชีให้บริการเกี่ยวกับ

- ให้บริการด้านการออกแบบหรือปรับปรุงระบบบัญชีการเงินในกิจการที่ตรวจสอบ
- ให้บริการเป็นผู้ตรวจสอบภายในในกิจการที่ตรวจสอบ
- ให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรในกิจการที่ตรวจสอบ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินที่มีผลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงิน	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพล	ความหมาย
กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการสอบบัญชีให้แก่ผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน	2.83	มีอิทธิพลปานกลาง
กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการอื่น ๆ	2.75	มีอิทธิพลปานกลาง
กิจการที่ตรวจสอบจ่ายค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบแก่ผู้สอบบัญชีในอัตราที่มากกว่าค่าธรรมเนียมตามปกติที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าทั่วไป	3.00	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีผลประโยชน์อื่นในกิจการที่ตรวจสอบนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบ	2.79	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตนตรวจสอบ	2.63	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางการเงินกับกิจการที่ตรวจสอบ	2.70	มีอิทธิพลปานกลาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 10 พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับที่ปานกลางในหัวข้อเรื่อง

- กิจกรรมที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการสอบบัญชีให้แก่ผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน
- กิจกรรมที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการอื่น ๆ
- กิจกรรมที่ตรวจสอบจ่ายค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบแก่ผู้สอบบัญชีในอัตราที่มากกว่าค่าธรรมเนียมตามปกติที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าทั่วไป
- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีผลประโยชน์อื่นในกิจการที่ตรวจสอบนอกเหนือจากค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจการที่ตนตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางการเงินกับกิจการที่ตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลของปัจจัยทั่วไปที่มีผลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

ปัจจัยทั่วไป	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพล	ความหมาย
ผู้สอบบัญชีมีคดีฟ้องร้องกับกิจการที่ตรวจสอบ	2.21	มีอิทธิพลต่ำ
ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบในกิจการรายเดียวกันเป็นระยะเวลานานติดต่อกันหลายปี	3.25	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้บริหารของกิจการที่ตรวจสอบ	2.93	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับพนักงานฝ่ายบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ	2.72	มีอิทธิพลปานกลาง
ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือของกำนัลเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบเป็นประจำทุกปี	2.15	มีอิทธิพลต่ำ
อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูงลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีและเข้าไปเป็นพนักงานบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ	2.14	มีอิทธิพลต่ำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จากตารางที่ 11 พบว่าปัจจัยทั่วไปมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับที่ปานกลางในหัวข้อเรื่อง

- ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบในกิจการรายเดียวกันเป็นระยะเวลานานติดต่อกันหลายปี
 - ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้บริหารของกิจการที่ตรวจสอบ
 - ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับพนักงานฝ่ายบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ
- ส่วนปัจจัยทั่วไปมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีในระดับต่ำในหัวข้อเรื่อง
- ผู้สอบบัญชีมีคิดฟุ้งรื่องกับกิจการที่ตรวจสอบ
 - ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือของกำนัลเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบเป็นประจำทุกปี
 - อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูงลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีและเข้าไปเป็นพนักงานบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีระหว่างมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระ	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลต่อมุมมองของกรรมการบริษัท	ความหมาย	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลในมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ความหมาย	Sig (2-tailed)
ปัจจัยด้านการให้บริการ	3.5192	มีอิทธิพลสูง	3.5167	มีอิทธิพลสูง	0.987
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงิน	2.7420	มีอิทธิพลปานกลาง	2.8225	มีอิทธิพลปานกลาง	0.661
ปัจจัยทั่วไป	2.5593	มีอิทธิพลปานกลาง	2.5725	มีอิทธิพลปานกลาง	0.922

จากตารางที่ 12 พบว่าในมุมมองของกรรมการบริษัทเห็นว่าปัจจัยด้านการให้บริการอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5192 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับที่สูง ส่วนความมีอิทธิพลในมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5167 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับที่สูง โดยที่ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เท่ากับ 0.987 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีแล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญ

ส่วนมุมมองของกรรมการบริษัทเห็นว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินระหว่างผู้สอบบัญชีกับกิจการที่ตรวจสอบมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.7420 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับปานกลาง ส่วนความมีอิทธิพลในมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.8225 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับปานกลาง โดยที่ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เท่ากับ 0.661 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีแล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างเป็นนัยสำคัญ

ส่วนมุมมองของกรรมการบริษัทเห็นว่าปัจจัยทั่วไปมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5593 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับปานกลาง ส่วนความมีอิทธิพลในมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.5725 แสดงว่ามีอิทธิพลในระดับปานกลาง โดยที่ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

เท่ากับ 0.922 ซึ่งมากกว่าค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้เท่ากับ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีแล้วพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระในด้านปัจจัยการให้บริการระหว่างมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชี

ปัจจัยด้านการให้บริการ	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลในมุมมองของกรรมการบริษัท	ความหมาย	ค่าเฉลี่ยของระดับความมีอิทธิพลในมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชี	ความหมาย	Sig (2-tailed)
ผู้สอบบัญชีให้บริการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ	3.64	มีอิทธิพลสูง	3.67	มีอิทธิพลสูง	0.910
ผู้สอบบัญชีให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ	3.61	มีอิทธิพลสูง	3.56	มีอิทธิพลสูง	0.809
ผู้สอบบัญชีให้บริการด้านการออกแบบหรือปรับปรุงระบบบัญชีการเงินในกิจการที่ตรวจสอบ	3.58	มีอิทธิพลสูง	3.36	มีอิทธิพลปานกลาง	0.217
ผู้สอบบัญชีให้บริการเป็นผู้ตรวจสอบภายในในกิจการที่ตรวจสอบ	3.30	มีอิทธิพลปานกลาง	3.52	มีอิทธิพลสูง	0.254
ผู้สอบบัญชีให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรในกิจการที่ตรวจสอบ	3.47	มีอิทธิพลปานกลาง	3.47	มีอิทธิพลปานกลาง	0.995

จากตารางที่ 13 เมื่อนำค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS มาเปรียบเทียบกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่เท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 ซึ่งผลที่ได้จากการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าที่กำหนดไว้หรือมีความหมายว่ามุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญได้แก่ปัจจัยทางการให้บริการในเรื่อง

- ผู้สอบบัญชีให้บริการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีให้บริการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีแก่กิจการที่ตนเป็นผู้ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีให้บริการด้านการออกแบบหรือปรับปรุงระบบบัญชีการเงินในกิจการที่ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีให้บริการเป็นผู้ตรวจสอบภายในในกิจการที่ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภายในกิจการที่ตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระใน
ด้านปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางการเงินระหว่างมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชี

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ ทางการเงิน	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความมีอิทธิพลใน มุมมองของ กรรมการบริษัท	ความหมาย	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความมีอิทธิพลใน มุมมองของผู้จัด การฝ่ายบัญชี	ความหมาย	Sig (2-tailed)
กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระ ค่าธรรมเนียมในการให้บริการ สอบบัญชีให้แก่ผู้สอบบัญชี เป็นจำนวนมากและเป็นเวลา นาน	2.97	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.70	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.199
กิจการที่ตรวจสอบค้างชำระ ค่าธรรมเนียมในการให้บริการ อื่นๆ	2.86	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.66	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.322
กิจการที่ตรวจสอบจ่ายค่า ธรรมเนียมในการให้บริการ ตรวจสอบแก่ผู้สอบบัญชีใน อัตราที่สูงกว่าค่าธรรมเนียม ตามปกติที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บ จากลูกค้าทั่วไป	3.06	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.94	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.493
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วย ผู้สอบบัญชีมีผลประโยชน์อื่น ในกิจการที่ตรวจสอบนอก เหนือจากค่าธรรมเนียมในการ ให้บริการตรวจสอบ	2.72	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.85	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.541
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วย ผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้น ส่วนในกิจการที่ตนตรวจสอบ	2.35	มีอิทธิพลต่ำ	2.90	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.017
ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วย ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทาง การเงินกับกิจการที่ตรวจสอบ	2.50	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.89	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.87

จากตารางที่ 14 เมื่อนำค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS มาเปรียบเทียบกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่เท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 ซึ่งผลที่ได้จากการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าที่กำหนดไว้หรือมีความหมายว่ามุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีไม่มีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญได้แก่ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ทางการเงินในเรื่อง

- กิจกรรมที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการสอบบัญชีให้แก่ผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนมากและเป็นเวลานาน
- กิจกรรมที่ตรวจสอบค้างชำระค่าธรรมเนียมในการให้บริการอื่น ๆ
- กิจกรรมที่ตรวจสอบจ่ายค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบแก่ผู้สอบบัญชีในอัตราที่สูงกว่าค่าธรรมเนียมตามปกติที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าทั่วไป
- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีผลประโยชน์อื่นในกิจกรรมที่ตรวจสอบ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมในการให้บริการตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ทางการเงินกับกิจกรรมที่ตรวจสอบ

ส่วนผลที่ได้จากการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่าที่กำหนดไว้หรือมีความหมายว่ามุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีมีความแตกต่างอย่างเป็นนัยสำคัญได้แก่ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ทางการเงินในเรื่อง

- ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจกรรมที่ตนตรวจสอบ

ซึ่งสาเหตุสำคัญที่ทำให้มุมมองของกรรมการบริษัทแตกต่างจากมุมมองของผู้จัดการฝ่ายบัญชี คือ ผู้บริหารหรือกรรมการของบริษัทมีความเห็นว่าการที่ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนในกิจกรรมที่ตนตรวจสอบไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อการทำงานของผู้สอบบัญชี และน่าจะทำให้มีการตรวจสอบที่รัดกุมมากขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัท แต่ผู้จัดการฝ่ายบัญชีเห็นว่าการมีผลประโยชน์อื่นในกิจกรรมที่ตรวจสอบอาจส่งผลให้ผู้สอบบัญชีขาดความเป็นกลางและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผลประโยชน์ในกิจการได้

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความมีอิทธิพลต่อความเป็นอิสระใน
ด้านปัจจัยทั่วไประหว่างมุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชี

ปัจจัยทั่วไป	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความมีอิทธิพลใน มุมมองของ กรรมการบริษัท	ความหมาย	ค่าเฉลี่ยของระดับ ความมีอิทธิพลใน มุมมองของผู้จัด การฝ่ายบัญชี	ความหมาย	Sig (2-tailed)
ผู้สอบบัญชีมีคติพ้องร้องกับ กิจการที่ตรวจสอบ	2.04	มีอิทธิพลต่ำ	2.37	มีอิทธิพลต่ำ	0.087
ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบ ในกิจการรายเดียวกันเป็นระยะ เวลานานติดต่อกันหลายปี	3.15	มีอิทธิพล ปานกลาง	3.35	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.252
ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ ส่วนตัวที่ดีกับผู้บริหารของ กิจการที่ตรวจสอบ	2.90	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.95	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.793
ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ ส่วนตัวที่ดีกับพนักงานฝ่ายบัญชี ของกิจการที่ตรวจสอบ	2.88	มีอิทธิพล ปานกลาง	2.56	มีอิทธิพล ปานกลาง	0.083
ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือ ของกำนัลเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบเป็น ประจำทุกปี	2.25	มีอิทธิพลต่ำ	2.06	มีอิทธิพลต่ำ	0.265
อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูง ลาออกจากสำนักงานสอบบัญชี และเข้าไปเป็นพนักงานบัญชีของ กิจการที่ตรวจสอบ	2.13	มีอิทธิพลต่ำ	2.14	มีอิทธิพลต่ำ	0.981

จากตารางที่ 15 เมื่อนำค่านัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ได้จากการคำนวณโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS มาเปรียบเทียบกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่กำหนดไว้ที่เท่ากับหรือน้อยกว่า 0.05 ซึ่งผลที่ได้จากการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าที่กำหนดไว้หรือมีความหมายว่ามุมมองของกรรมการบริษัทกับผู้จัดการฝ่ายบัญชีไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ปัจจัยทั่วไปในเรื่อง

- ผู้สอบบัญชีมีคติพจน์ร้องกับกิจการที่ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีให้บริการตรวจสอบในกิจการรายเดียวกันเป็นระยะเวลาติดต่อกันหลายปี
- ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้บริหารของกิจการที่ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับพนักงานฝ่ายบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ
- ผู้สอบบัญชีรับของขวัญหรือของกำนัลเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ จากกิจการที่ตรวจสอบเป็นประจำทุกปี
- อดีตผู้ช่วยผู้สอบบัญชีระดับสูงลาออกจากสำนักงานสอบบัญชีและเข้าไปเป็นพนักงานบัญชีของกิจการที่ตรวจสอบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากแบบสอบถาม

1. ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีกับผู้ประกอบการว่าความสัมพันธ์ในลักษณะใดและใกล้ชิดในระดับใดจึงจะทำให้ผู้สอบบัญชีขาดความเป็นอิสระ และกำหนดเป็นกฎหมายหรือข้อห้ามที่ชัดเจน
2. หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการออกกฎหมายสำหรับการเลือกสรรผู้สอบบัญชีให้ชัดเจนและเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันการเลือกผู้สอบบัญชีของผู้ประกอบการบางรายจะพิจารณาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างกรรมการบริษัทกับผู้สอบบัญชี ทำให้ธุรกิจได้ผู้สอบบัญชีที่ขาดความเป็นอิสระในการทำงานและมักจะปฏิบัติตามที่กรรมการบริษัทร้องขอ
3. ผู้ประกอบการต้องการเลือกใช้บริการจากผู้สอบบัญชีรายเดียวกันติดต่อกันเป็นระยะเวลานานหลายปีโดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนผู้สอบบัญชี เนื่องจากจะทำให้ได้ผู้สอบบัญชีที่มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจที่ตรวจสอบได้เป็นอย่างดี
4. ผู้ประกอบการเห็นว่าผู้สอบบัญชีควรศึกษามาตรฐานการบัญชีให้มากขึ้น และปฏิบัติตามเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารโดยเด็ดขาด เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำด้านมาตรฐานการบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลจริงจังกมากขึ้น
5. การส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีมีจรรยาบรรณนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อันได้แก่ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสรรพากร คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี สมาคมทางด้านวิชาชีพ และตัวผู้สอบบัญชีเองด้วย